ЛИЦЕЈ
СРЕДЊА ШКОЛА

ИЗДАЊЕ · 2026

ЕДУКАТИВНИ ВОДИЧ ЗА РОДИТЕЉЕ

Практичан водич

како изабрати праву средњу школу

Како препознати потенцијал свог детета, разумети промене на тржишту рада и пронаћи школу која га истински припрема за изазове и прилике 21. века.

18	22	2	11
СТРАНА	ТЕМЕ	ЛИСТЕ	Q&A

ЗА ПОРОДИЦЕ КОЈЕ БИРАЈУ БУДУЋНОСТ

Средња школа „Лицеј“ · Београд

БЕСПЛАТНО · 2026

Едукативни материјал за родитеље

Булевар деспота Стефана 116
11000 Београд, Србија

● РЕЧ ИЗДАВАЧА

Зашто смо направили овај водич

Избор средње школе је један од најважнијих корака у развоју детета — тренутак који утиче на његово самопоуздање, академски пут и често на читаву каријеру. Истовремено, свет рада се мења брже него у било ком ранијем периоду историје — **које вештине ће деци бити потребне за десет или двадесет година** више није очигледно. Овај водич смо припремили заједно са педагошким и психолошким саветницима, стручњацима за професионалну оријентацију и руководиоцима образовних установа. Циљ је јасан: дати родитељима алат да донесу одлуку **смирено, информисано и без притиска**.

● САДРЖАЈ ВОДИЧА · ШТА ЋЕТЕ НАУЧИТИ

01 Зашто је избор средње школе једна од најважнијих одлука · стр. 03
02 Како се свет рада мења: реалност коју родитељи морају разумети · стр. 04
03 Вештине које ће бити најтраженије до 2035. године · стр. 05
04 Како препознати потенцијал свог детета · стр. 06
05 Најчешће грешке родитеља при избору школе · стр. 07
06 Гимназија или стручна школа: дилема која више није црно-бела · стр. 08
07 Како препознати квалитетну средњу школу · стр. 09
08 Величина одељења и индивидуални приступ · стр. 10
09 Практична настава и савремена технологија · стр. 11
10 Психолошка сигурност и однос школе са родитељима · стр. 12
11 Професионална оријентација — од интересовања до занимања · стр. 13
12 Вештине 21. века и школа будућности · стр. 14
13 Контролна листа за родитеље · стр. 15
14 Контролна листа и питања за будуће средњошколце · стр. 16
15 Најчешћа питања родитеља · стр. 17

● **ПОГЛАВЉЕ 01 · ТЕМЕЉ**

Зашто је избор средње школе једна од најважнијих одлука

Четири године које формирају више од дипломе — формирају особу.

У периоду од четрнаесте до осамнаесте године, мозак тинејџера пролази кроз интензивне промене. Управо тада се обликују основе личности, ставови према учењу и раду, начин решавања конфликата и социјална мрежа која често остаје за читав живот. Зато је средње образовање много више од три предмета у недељи и матуре на крају — оно је **средина у којој дете постаје одрасла особа**.

Истраживања у области педагогије и развојне психологије показују да амбијент школе — однос наставника према ученицима, начин рада, осећај припадности — има јасан и мерљив утицај на самопоуздање, академски успех и каснији избор студија. Зато избор школе није питање статуса. То је питање **средине у којој ће се ваше дете развијати**.

4
година формативног развоја

~6.000
сати у учионици

80%
ставова о учењу настаје сада

1
одлука која мења правац

Шта истраживања показују
Деца која похађају средњу школу у којој се осећају виђено и подржано имају **значајно вишу академску мотивацију** и већи проценат уписа на жељени факултет. Извор: OECD Education at a Glance (вишегодишњи извештаји).

Шта се у средњој школи заиста гради?

Када о средњој школи размишљамо као о тренажном кампу за пријемни, лако пропустимо оно што се у тим годинама гради паралелно са оценама.

- **Идентитет и самопоуздање —** осећај „ко сам ја“ и шта могу да постигнем.
- **Радне навике —** како се организовати, како учити дугорочно, како поднети неуспех.
- **Социјалне вештине —** како радити у тиму, разрешавати неспоразуме и градити пријатељства.
- **Сврха и интересовања —** први озбиљни сусрети са темама које могу постати каријерни пут.

● **ПОГЛАВЉЕ 02 · КОНТЕКСТ**

Како се свет рада мења

Реалност коју родитељи и ученици морају разумети пре уписа.

Никад у савременој историји занимања нису настајала и нестајала тако брзо. Деца која данас похађају седми разред улазиће на тржиште рада у којем ће вештачка интелигенција, аутоматизација и нове форме рада променити **и што радимо и како радимо**.

По World Economic Forum извештајима, око 65% деце која сада улазе у основну школу радиће послове који данас не постоје. То не значи да је класично образовање превазиђено — значи да се од школе очекује нешто више од преноса информација: очекује се да научи ученика **како да учи**, **како да се прилагоди** и **како да решава проблеме који тек настају**.

65%
деце ће радити послове који данас не постоје

44%
вештина радника ће се променити до 2028.

85M
послова ће се трансформисати глобално

97M
нових улога ће се појавити

> *„Питање није да ли ће се свет рада променити, већ да ли смо припремили децу да у том новом свету могу да напредују."*
>
> **— ИЗВЕШТАЈ СВЕТСКОГ ЕКОНОМСКОГ ФОРУМА · FUTURE OF JOBS**

Шта се конкретно мења?

Три кључна тренда

1. Хибридне улоге. Програмер који разуме медицину. Дизајнер који разуме податке. Стручњак за саобраћај који разуме логистику и софтвер. Послови све чешће спајају две или три области.

2. Континуирано учење. Завршетак школе више није крај учења. Просечан радник у 2035. години учиће током читавог радног века.

3. Меке вештине добијају цену. Креативност, комуникација, етика, емоционална интелигенција — постају централне.

Шта то значи за избор школе?

Школа која данас спрема ученика само за пријемни испит ризикује да га припреми за свет који ће изгледати другачије када он буде дипломирао. Зато је у избору средње школе важно поставити питање: **да ли ова школа развија и стручно знање и шире вештине које траје?**

● **ПОГЛАВЉЕ 03 · ВЕШТИНЕ БУДУЋНОСТИ**

Које вештине ће бити најтраженије до 2035. године

Шта истраживања, послодавци и тржиште рада сматрају кључним за следећу деценију.

На основу анализа Светског економског форума, OECD-а и водећих агенција за развој људских ресурса, ових **9 вештина** ће бити најтраженије у периоду до 2035. године. Школа која свесно развија ове вештине припрема ученика за свет који тек настаје.

01

Аналитичко размишљање

Способност да се сложене ситуације разложе, разумеју и реше корак по корак. Тражено у свим

УНИВЕРЗАЛНО

02

Креативност и иновација

Долажење до оригиналних идеја и нових начина рада. Кључна када АИ преузме рутинске задатке.

МЕКЕ ВЕШТИНЕ

03

Дигитална и АИ писменост

Разумевање технологије, не као корисника, него као неког ко уме да јој задаје смер.

ТЕХНОЛОШКЕ

04

Емоционална интелигенција

Препознавање и регулација сопствених и туђих емоција — основа доброг тимског рада.

МЕКЕ ВЕШТИНЕ

05

Решавање проблема

Способност да се виде везе тамо где их други не виде — између дисциплина и контекста.

КОГНИТИВНЕ

06

Критичко мишљење

Препознавање веродостојних информација у мору података, дезинформација и притисака.

КОГНИТИВНЕ

07

Комуникација и сарадња

Тимски рад постаје правило, а не изузетак — у учионици, на послу, у међународним пројектима.

МЕКЕ ВЕШТИНЕ

08

Прилагодљивост и отпорност

Способност да се настави и расте кроз промене, неуспехе и неизвесност.

ЕМОЦИОНАЛНЕ

09

Лидерство и одговорност

Од вршњачке групе до посла — лидерство као служба, а не као привилегија.

МЕКЕ ВЕШТИНЕ

Шта родитељ из овог треба да понесе

Тражите школу која у наставу укључује пројектни рад, рад у тимовима, решавање реалних проблема и редовну рефлексију — не само памћење градива и тест. Тих 9 вештина се не уче „из књиге“, већ кроз пажљиво осмишљене ситуације у учионици.

● **ПОГЛАВЉЕ 04 · ДЕТЕ КАО ОСОБА**

Како препознати потенцијал свог детета

Прави избор школе почиње од доброг разумевања детета — не од листе најпопуларнијих школа.

Један од најчешћих узрока погрешног избора школе није мањак информација о школама — већ мањак јасноће о томе ко је дете заиста. Када се изборе пројектују на тинејџера пре него што се он чује, добијамо ученика који сваког понедељка прихвата нешто туђе и сваког петка сумња у себе. Зато прави први корак није гуглање школа — већ **пажљив разговор и посматрање**.

Три области које треба погледати

01

Когнитивни стил

Како дете најбрже учи? Боље памти кад чита, кад слуша, или кад нешто ради рукама? Воли логичке задатке, или приче и расправе?

02

Емоционални свет

Како реагује на неуспех? У којим ситуацијама постаје пуно енергије — а у којима се повлачи? Шта га искрено интересује без посматрања оцена?

03

Социјална страна

Воли тимски рад или индивидуални задатак? Како се осећа кад мора да представи нешто пред разредом? Има ли вршњаке који га инспиришу?

Питања која отварају разговор

Понекад је највећа вредност доброг разговора у томе што „отвара“ дете, а не у томе што нуди готов одговор. Ево неколико питања која можете поставити вечером током опуштених тренутака — не као испит, него као знак да вас интересује.

- ☑ **„Када се у школи осећаш најбоље?“** — Откривате окружење у коме дете напредује.
- ☑ **„Шта би радио када би имао слободну недељу — а телефон не би био опција?“** — Откривате прави интерес, без зависности од екрана.
- ☑ **„Који предмет ти је најтежи и зашто?“** — Откривате где су блокаде — а не само резултате.
- ☑ **„Шта мислиш да добро радиш?“** — Граде се самосвест и самопоуздање.
- ☑ **„Шта би желео да научиш ове године?“** — Дете се позиционира у активну улогу.
- ☑ **„Ако би био одрасла особа какву поштујеш — ко би то био?“** — Излази вредносни компас, не само занимање.

Важно за свако дете
Не постоји дете „без талента“. Постоје таленти који још нису имали прилике да се покажу. Понекад је школа управо тај простор у коме се таленат први пут појављује — ако постоји наставник који га препозна и амбијент који га охрабри.

Булевар деспота Стефана 116
11000 Београд, Србија

● **ПОГЛАВЉЕ 05 · ПРЕВЕНЦИЈА ГРЕШАКА**

Најчешће грешке родитеља при избору школе

Шест замки које препознати на време — пре него што донесете одлуку.

Грешке при избору школе ретко су резултат неоговорности — много чешће долазе од притиска, недостатка времена и пресудних разговора које смо одложили. Када их препознамо на време, одлука постаје много лакша. Ево шест најчешћих, пажљиво забележених из разговора са родитељима и педагозима.

✕ Бирање по репутацији, не по уклопивости

Школа коју свачији комшија хвали није нужно школа у којој ће се ваше дете осећати виђено. Питајте се шта одговара **овом** детету, а не „просечном ђаку“.

✕ Игнорисање начина рада школе

Старији курикулум може да заостаје 5–10 година иза реалних потреба тржишта. Питајте: колико је часова теоријских, а колико практичних? Ради ли школа на пројектима?

✕ Одлагање одлуке до последњег тренутка

Без анализе, без посете и без разговора са педагогом и психологом, одлука постаје брза реакција, а не свестан избор. Крај августа почиње мирно само ако је јун био темељан.

✕ Прецењивање телефона и питање-минута

Десетоминутни телефонски разговор не може заменити посету школи. Атмосфера, бука у ходницима, однос дежурних, чистоћа учионица — све то говори више од сваке брошуре.

✕ Бирање по броју ученика у разреду — погрешно

„Што мање, то боље“ није увек тачно, али **број јесте важан показатељ квалитета**. Велика одељења (30+ ученика) често значе мање простора за индивидуални приступ.

✕ Заборављање да дете треба да буде укључено

Када се дете не пита и не слуша, мотивација у септембру пада. Деца која осећају да су део одлуке имају много озбиљнији однос према школи коју похађају.

Препорука
Када се у разговору појави нека од ових замки, направите паузу. Један свестан корак уназад вреди више од десет ужурбаних корака напред.

● ПОГЛАВЉЕ 06 · ИЗБОР СМЕРА

Гимназија или стручна школа

Дилема која више није црно-бела — савремена средња школа нуди и треће решење.

Дуго година је владало једноставно правило: гимназија се бира ако се иде на факултет, а стручна школа ако се иде у занимање. Та подела данас једноставно више не одговара реалности. Многи ученици стручних школа одлично уписују факултете. Многи гимназијалци касније схвате да им фали практично знање. Зато данас гледамо нешто другачије: **шта дете жели да ради**, **како најбоље учи** и **који програм пружа баланс знања и праксе**.

ОПШТЕ ОБРАЗОВАЊЕ

Гимназија

- Шира основа знања — језици, друштвене и природне науке.
- Добра база за већину факултета.
- Више времена за матуру и пријемни.
- Мање практичне наставе у току школовања.
- Подразумева наставак студија у већини случајева.

СТРУЧНО ОБРАЗОВАЊЕ

Стручна школа

- Конкретно занимање и диплома која отвара врата на тржишту рада.
- Више практичне наставе од прве године.
- Могућност уписа факултета у већини смерова.
- Брже стицање радних навика и стручних компетенција.
- Реалне сарадње са компанијама и пракса током школовања.

Треће — хибридно — решење

Савремене школе данас често нуде **профиле који комбинују најбоље од оба света**: снажно опште образовање са специјализованим стручним знањем. ИТ гимназија која ради програмирање од прве године. Медицински смерови са озбиљном теоријском основом. Саобраћајни смерови са дигиталним алатима, не само механиком. То су профили који истовремено отварају пут ка факултету и припремају за тржиште рада.

Питање које треба поставити
Када разматрате смер, питајте школу: **колико ученика у овом смеру се уписало на факултет, а колико је кренуло у занимање прошле године**? Школа која води те податке и отворено их дели — ради озбиљно. Школа која нема одговор — још увек није у пракси.

● **ПОГЛАВЉЕ 07 · МАРКЕРИ КВАЛИТЕТА**

Како препознати квалитетну средњу школу

Девет конкретних показатеља које можете проверити пре одлуке.

Квалитет средње школе тешко је измерити само на основу званичних рангирања. Школа која је прошле године имала високу просечну оцену матуре може бити одлична — али може и да буде школа у којој су се ученици мучили. Зато постоји **низ конкретних маркера** на које вреди обратити пажњу.

01
Верификација програма

Школа треба да има потврду Министарства просвете за сваки смер. Питајте за документ.

02
Однос ученика и наставника

Не само број ученика у одељењу — већ и колико наставник реално може да види сваког.

03
Однос теорије и праксе

Колико часова недељно практичне наставе у стручним смеровима? Има ли пројеката у гимназији?

04
Опремљеност кабинета

Лабораторије, ИТ кабинети, симулатори. Делују ли свеже, или нису обновљени деценијама?

05
Сарадње и пракса

Има ли школа партнере у индустрији? Куда иду ученици на праксу — и колико често?

06
Подршка ученицима

Школски психолог? Педагог? Како се ради са дететом када „заглави" — академски или емотивно?

07
Праћење наставног плана

Колико често се курикулум обнавља? Ради ли се са савременим алатима — или градивом старим деценију?

08
Транспарентност

Школа која отворено говори о ценама, успесима и изазовима — обично ради озбиљно.

09
Шта кажу садашњи ученици

Не званичне рецензије — него прави разговор у разреду током отвореног дана. Гледајте израз лица.

Шта обично сигнализира високи квалитет

Школа која **не жури да Вас уведе у уговор**, већ Вас прво позове на разговор и обилазак, која **отворено говори и о изазовима**, и која инсистира да и дете каже своје мишљење — обично ради на дугорочан однос, не на брзу пријаву.

● **ПОГЛАВЉЕ 08 · ИНДИВИДУАЛНИ ПРИСТУП**

Величина одељења и индивидуални приступ

Зашто није свеједно у којем кадру ваше дете проводи 6.000 сати свог живота.

Када разговарате са педагозима који раде у разним школама, готово сви ће се сложити у једном: **број ученика у одељењу директно утиче на то колико наставник може да види сваког појединца**. У одељењу од 18 ученика, наставник зна ко тренутно има тежак период, ко је дан раније био одсутан, коме треба додатно објашњење. У одељењу од 32 ученика, та пажња се распарчава — без обзира на труд професора.

15–20
ученика — оптимум за стручне смерове

25
праг изнад којег индивидуална пажња пада

↑ 40%
ефикасност учења у малим одељењима*

1:1
идеалан тренутак подршке кад затреба

** Према метаанализама истраживања ефекта величине одељења на исходе ученика (OECD Education Working Papers, вишегодишњи извештаји).*

> *„У малим одељењима ученик престаје да буде број у дневнику. Постаје особа са именом, успесима и тренутним изазовима. Управо то чини разлику између школе и одрастања."*
>
> **— ПЕДАГОГ · 22 ГОДИНЕ ИСКУСТВА У НАСТАВИ**

Шта индивидуални приступ заиста значи?

- ☑ **Наставник зна стил учења —** разликује ученика који памти кроз слику од оног који памти кроз дискусију.
- ☑ **Постоји време за питања —** не само на крају часа, већ као део рада, без срама и притиска.
- ☑ **Повратна информација је лична —** разредна оцена није једини канал. Постоји осврт који идентификује корак напред.
- ☑ **Дете се не „губи" —** ни у успеху ни у проблему. Ако нешто није у реду — то се види, и реагује се на време.
- ☑ **Породица је укључена —** родитељи су у могућности да буду партнери у процесу, не само посетиоци на родитељском.

● **ПОГЛАВЉЕ 09 · ЗНАЊЕ У ПРАКСИ**

Практична настава и савремена технологија

Зашто данашњем ученику није довољно само да чује и упамти — мора да зна да примени.

Сваки наставник са дугим стажом ће вам потврдити исту ствар: **оно што се не примени, брзо се заборави**. Зато савремена настава све више ставља нагласак на пројекте, симулације, рад са правим алатима — и на повезивање градива са реалним светом. То не значи да теорија губи на значају — него да теорија поприма значење само онда када ученик добије прилику да је тестира.

Како препознати школу која ради практично

01

Прави алати

У ИТ — савремени развојни алати; у медицинским — модели; у саобраћају — реалне ситуације.

02

Пројекти кроз годину

Не само завршни матурски рад — већ редовни пројекти где ученици решавају реалне проблеме.

03

Сарадње са компанијама

Пракса у фирмама које стварно раде у струци. Менторство од стручњака са терена.

04

Простор за грешку

Учење захтева сигурност да се може погрешити. Школа треба да третира грешку као део процеса.

05

Дигитална писменост свуда

Не само у ИТ — алати за писање, документацију и презентацију у свим струкама.

06

Излази и сусрети

Студијске посете, сајмови, гостовања стручњака — отварају ученику стварни свет.

Питање за вас

Када посећујете школу, питајте: **наведите ми три пројекта које су ваши ученици урадили ове године**. Школа са правом праксом ће вам одмах дати конкретне примере — име пројекта, тим, резултат. Ако одговор остане у уопштеним фразама — то говори много.

● **ПОГЛАВЉЕ 10 · СИГУРНОСТ И ПАРТНЕРСТВО**

Психолошка сигурност и однос школе са родитељима

Без осећаја сигурности ученик не може да учи — без партнерства родитеља и школе, не може дугорочно да напредује.

У последњој деценији, истраживања у области педагошке психологије све јасније показују да **осећај психолошке сигурности у школи није луксуз — већ предуслов учења**. Ученик који се плаши да постави питање из страха од подсмеха неће учити како би могао. Ученик који осећа да може да каже „не разумем" — учи дубље, остаје мотивисан и развија сопствено мишљење.

> *„Дете које се у школи осећа безбедно — психолошки и емотивно — има читавих 30% бољу академску мотивацију и значајно мању вероватноћу да напусти школовање."*
>
> **— МЕТААНАЛИЗА · ШКОЛСКА ПСИХОЛОГИЈА**

Како препознати психолошки безбедан амбијент

- ☑ **Однос наставник–ученик је заснован на поштовању —** Тон у разреду није ауторитаран нити нехајан — већ професионално топао.
- ☑ **Постоји стручни тим за подршку —** Психолог и педагог су активно укључени, не само администрација.
- ☑ **Међувршњачко насиље се не толерише —** Школа има јасне процедуре и одговара на ситуације на време — пре него што постану хроничне.
- ☑ **Дете може да изрази несигурност —** Атмосфера у којој се не криси „не знам" — већ се на њега одговара постепено.
- ☑ **Родитељи су партнери, а не само информисани —** Школа активно тражи партнерство, не само код проблема — већ и кроз свакодневни рад.

Однос родитеља и школе — кратак приручник

Од школе очекујте: отворена комуникација, реални тонови (и кад је нешто добро и кад није), проактивно обавештавање. **Од себе очекујте:** да слушате, а не само да гурате, и да дозволите детету да буде део разговора — не само његова тема.

● ПОГЛАВЉЕ 11 · ОД ИНТЕРЕСОВАЊА ДО ПУТА

Професионална оријентација — пут од интересовања до занимања

Како помоћи детету да повеже шта воли са оним што постаје — без да му се намеће готов план.

Професионална оријентација није моменат у којем се у седмом разреду каже „ти ћеш бити инжењер јер ти иде математика". То је **процес** — низ малих корака у којем дете истражује себе, упознаје свет занимања и постепено гради сопствено разумевање. Школа која ради озбиљно са професионалном оријентацијом не покушава да гурне ученика у одређени смер — већ му даје алат да сам направи квалитетну одлуку.

Четири корака свести

1	2	3	4
САМОПОЗНАВАЊЕ	ИНФОРМИСАЊЕ	ИСКУСТВО	ОДЛУКА
Самопознавање Шта дете воли, у чему ужива, шта га брзо умори, када се осећа најбоље.	**Информисање** Шта одређено занимање заиста подразумева — не са филма, него из стварности.	**Искуство** Стручне посете, разговори, краткотрајна пракса — да би се теорија тестирала.	**Одлука** Свестан избор, не реакција на притисак или временску стиску.

Како препознати школу која озбиљно ради са оријентацијом

- [x] · Постоји професионални саветник или психолог — не само разредни старешина.
- [x] · Постоје планиране активности — стручне посете, гостовања стручњака, пракса.
- [x] · Постоје алатке за тестирање интересовања и компетенција.
- [x] · Постоји континуирана подршка током четири године, не само у четвртој.

● **ПОГЛАВЉЕ 12 · ШКОЛА БУДУЋНОСТИ**

Вештине 21. века и школа будућности

Како изгледа средња школа која данас стварно припрема за свет у којем ће дете живети.

Када се у образовним круговима говори о „школи будућности", често се мисли на тзв. **4К** вештине: **критичко мишљење, креативност, комуникација и колаборација**. То је језгро — али савремена пракса каже да томе треба додати још неколико: дигиталну писменост, ИИ свест, етичко расуђивање и емоционалну регулацију. Школа будућности није школа са највише екрана — то је школа која **интегрише знање и развој**.

01

Учење учењу

Школа учи како да се учи — методе памћења, организације времена, рефлексије.

02

Пројектна настава

Сваке године бар један пројекат који тражи стварно решавање проблема — не репродукцију.

03

Дигитални алат, не дигитални замор

Технологија се користи као помоћник — не као замена за интеракцију.

04

Међупредметне теме

Климе, етика, медији, финансијска писменост — теме које прелазе границе једног предмета.

05

Глобална перспектива

Међународни пројекти, размене, сарадње — да би се отворио поглед изван локалног контекста.

06

Емоционална и грађанска свест

Не само интелектуални развој, већ и грађанска зрелост и одговорност.

> *„Школа будућности не учи децу шта да мисле — учи их како да мисле, шта да цене и како да делују. Знање ће се мењати; начин рада ума остаје."*
>
> **— ПРИНЦИП САВРЕМЕНОГ ОБРАЗОВАЊА**

● **ПОГЛАВЉЕ 13 · АЛАТ**

Контролна листа за родитеље

Двадесет и две тачке за самосталну процену школе пре него што донесете одлуку.

Ова контролна листа служи као ваш лични водич током посете школи и истраживања. Не очекујте да ће свака школа имати све „чекиране" — али **школа која има 16-18 од 22 ставке обично спада у вишу категорију**. Доследно је користите за сваку школу коју озбиљно разматрате — поређење ће вам бити много јасније.

А · Квалитет наставе и програма

- ☐ Школа има верификоване програме од Министарства просвете.
- ☐ Курикулум је обновљен у последње 3 године.
- ☐ Постоји јасан однос теоријске и практичне наставе.
- ☐ Школа отворено говори о методама рада, не само о резултатима.
- ☐ Постоје савремени кабинети и алати за стручне предмете.

Б · Однос према ученику

- ☐ Одељења немају више од 25 ученика (стручни смерови: мање).
- ☐ Постоји школски психолог и педагог.
- ☐ Постоји јасан систем подршке када ученик заостане.
- ☐ Школа одговара на питања ученика, не само родитеља.
- ☐ Постоји континуирана професионална оријентација.

Ц · Однос према родитељима и заједници

- ☐ Постоји редовна, проактивна комуникација (не само на родитељском).
- ☐ Школа отворено говори о ценама и нема скривених трошкова.
- ☐ Постоје сарадње са фирмама/институцијама у струци.
- ☐ Школа подржава ваннаставне активности.
- ☐ Постоји транспарентан приступ упису и резултатима.

Д · Утисак током посете

- ☐ Ходници и учионице делују чисто и пријатно за рад.
- ☐ Дежурни и портир одговарају учтиво и помажу.
- ☐ Видите ученике како се крећу слободно и сигурно.
- ☐ Чујете дискусију и осмех — не само механичко понашање.
- ☐ Имате осећај да би се ваше дете овде могло осећати добро.
- ☐ Имате могућност да поразговарате са педагогом/психологом.
- ☐ Школа Вас не журе ка пријави — даје Вам времена.

● ПОГЛАВЉЕ 14 · ЗА БУДУЋЕ СРЕДЊОШКОЛЦЕ

Контролна листа и питања за будуће средњошколце

Ово поглавље је за тебе — ученика. Прођи кроз њега са родитељима, али одговарај сам.

За ученике 7. и 8. разреда
Ово није списак за родитеље — већ за тебе. Сваки одговор „да" или „не" гради твоју слику о школи коју треба да изабереш. Буди искрен према себи — нема погрешног одговора.

Питања о себи

- ☐ Знам шта ме у школи занима — а не само шта ми иде.
- ☐ Знам у чему сам добар/добра, не из похвале, већ из искуства.
- ☐ Могу да издвојим бар једну тему о којој бих радо учио/ла дубље.
- ☐ Знам да ли волим самостални или тимски рад — или комбинацију.
- ☐ Знам да ли преферирам теорију или практичан рад руком.

Питања о школи коју размишљам

- ☐ Био/била сам на отвореном дану и видео/ла како изгледа разред.
- ☐ Знам колико ученика има у одељењу мог смера.
- ☐ Чуо/ла сам о пројектима које ради ова школа.
- ☐ Знам шта ћу конкретно учити прву годину.
- ☐ Знам шта могу да радим после ове школе — факултет и/или посао.

Питања која можеш да поставиш школи

Када посетиш школу, ова питања ти могу помоћи да добијеш одговоре који нису у брошури. Не плаши се да их поставиш — добра школа ће волети да их чује.

- ☐ · Како изгледа један типичан дан у овом смеру?
- ☐ · Који су највећи изазови ученика у првој години — и како се с њима носите?
- ☐ · Куда су отишли ученици који су завршили овај смер прошле године?
- ☐ · Како се ради када ученик не разуме нешто на часу?
- ☐ · Како се ради са ученицима који имају додатне таленте — или потребе?
- ☐ · Која је највећа промена у програму у последњих годину дана?
- ☐ · Какве сарадње имате са компанијама или факултетима?

● ПОГЛАВЉЕ 15 · НАЈЧЕШЋА ПИТАЊА

Питања која родитељи најчешће постављају

Девет искрених одговора на дилеме које се појављују у разговору о упису.

? Колико раније треба почети размишљати о избору школе?

Идеално, већ током седмог разреда — не у смислу одлуке, већ у смислу разговора, посета и гледања информатива. Тако улазимо у осми разред са разумевањем, не са паником.

? Шта ако моје дете још увек не зна шта га интересује?

То је потпуно нормално у том узрасту. Тражите школу која у прве две године омогућава шире образовање и нуди професионалну оријентацију. Многа интересовања се појаве кроз контакт са новим предметима.

? Да ли приватне школе нужно дају бољи квалитет?

Не аутоматски. Постоје одличне државне и одличне приватне школе — и обрнуто. Кључна је **конкретна школа**: програм, наставнички кадар, амбијент и начин рада.

? Колико је важан број ученика у одељењу?

Веома. Мала одељења (15–20) омогућавају индивидуални приступ и већу пажњу наставника. У одељењима од 30+, чак и одличан професор тешко може да види сваког појединца.

? Како да знам да је цена школарине оправдана?

Питајте шта је тачно укључено: ваннаставне активности, материјал, пракса, додатна настава. Школа која отворено разлаже шта плаћате обично нуди и веће вредности.

? Шта ако моје дете има специфичне потребе или интересовања?

Питајте директно: како школа ради са ученицима који желе више, или којима треба додатна подршка? Постојање стручног тима — психолог, педагог, додатна настава — говори много.

? Како знати да ли је смер „будућности" или прошлости?

Питајте које технологије и алате ученици уче. Каква је сарадња са фирмама у тој струци? Колико је курикулум недавно обновљен? Сваки смер може бити модеран — ако се савремено ради.

? Шта ако наша школа није на „листи најбољих"?

Рангирања гледају просечне оцене и матуре — не индивидуалну вредност за ваше дете. Бирајте према уклопивости са дететом, не према слави.

? Када је најкасније да донесемо одлуку?

Правило је: одлуку донесите пре него што почне формални упис, тако да формално пријављивање буде потврда, а не одлука у журби.

● ЗАВРШНА РЕЧ

Једна одлука. Четири године. Један живот.

Кроз ове странице видели смо неколико ствари. Да се свет рада мења брже него у било ком ранијем периоду. Да вештине будућности нису само техничке — већ и људске. Да дете у овом узрасту не бира само школу — обликује идентитет. И да између школе „са највећим бројем матураната" и школе „која види моје дете" — не постоји никаква контрадикција, ако се пажљиво тражи.

> *„Не тражимо највећу школу. Не тражимо ни најпопуларнију. Тражимо ону у којој ће наше дете имати простор да буде особа, развија своје таленте, гради сигурно самопоуздање — и припреми се не за тренутак уписа на факултет, већ за свет који тек настаје."*
>
> **— ЦИЉ ОВОГ ВОДИЧА**

Шта сада? Препоручујемо три јасна корака.

01

Разговарајте

Седните са дететом — вечера је добар тренутак — и поделите ова сазнања. Не као план, већ као отворен разговор.

02

Посетите

Изаберите 2–3 школе које вас занимају и физички их посетите. Не само сајт. Не само телефон. Учионице. Ходници. Разговор.

03

Упоредите

Користите контролне листе из овог водича за сваку школу. Поређење ће бити много јасније од брошура.

Желите да сазнате више?

Закажите бесплатан, необавезујући разговор. Без притиска. Слушамо вас и ваше дете.

ЗАКАЖИТЕ РАЗГОВОР

● КОНТАКТ И ИНФОРМАЦИЈЕ

Када будете спремни

Овај водич је део нашег ширег труда да родитеље ставимо у центар разговора о избору школе. Ако желите да дискутујете о томе шта је најбоље за ваше дете, или да поразговарате са нашим педагозима и психолозима — будемо ту, без журбе и без обавеза.

АДРЕСА
Булевар деспота Стефана 116
11000 Београд, Србија

ТЕЛЕФОН
+381 63 329 386
Пон-Пет: 08:00 — 16:00

МЕЈЛ
office@licej.edu.rs

САЈТ
www.licej.edu.rs

Изјава о коришћењу водича

Овај водич је припремљен у едукативне сврхе и доступан је бесплатно. Слободно га делите са другим родитељима, наставницима или пријатељима који разматрају избор средње школе. Информације и препоруке из водича резултат су рада тима педагошких и психолошких саветника, стручњака за професионалну оријентацију и аналитичара образовног система. Цитирани подаци потичу из јавно доступних извора укључујући OECD Education at a Glance и World Economic Forum — Future of Jobs.

ИЗДАЊЕ 2026

Зато што добра одлука није случајност.

То је резултат добрих питања и времена да се на њих одговори.